

**Bolje vrednovanje svih poslova**

**Pristojne plate za rad u domaćinstvima**

**2**

**Minimalne plate sigurnost za sve**

**Potrebno je zakonski sigurna plata**

**3**

**Migranti daju veliki doprinos**

**Bolji uslovi rada garancija za kvalitet**

**4**

Broj 2 | april 2014 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

1. maj 2014

# Dobar posao – minimalna zarada



Ceper istet, unda eperuptati debitas doluptatis idit am ent quidis

**Ove godine je posebno važno da za 1. Maj svi izadjemo na ulice. Mi stojimo i u Švajcarskoj i u Evropi na raskrsnici. Hoćemo li da spriječimo da neki uvijek više zaraduju a drugi stalno da zaraduju malo? Hoćemo li da neki imaju manje prava od drugih? Ili hoćemo bolje radne uslove za sve? Trebalo bi svi da se podsjetimo na solidarnost, jer samo ako smo solidarni svi zaposleni mogu imati dobre uslove rada migranti ili Švajcarci, muškarac žena, mlad ili star! Zato moramo svi 1. maja na ulice da damo znak!**

Mi stojimo u sredini glasačke kampanje za inicijativu minimalnih plata za koju ćemo glasati 18. maja. Inicijativa je na ovogodišnji praznik rada takodje u središtu pažnje.

### Pitanje socijalne pravde

Razloga za uvođenje zakonom minimalne plate postoji mnogo. Posebno želimo da istaknemo one za pravičnu raspodjelu i socijalnu pravdu. Posebno u bogatoj zemlji kao što je Švajcarska trebalo bi da svi imaju dovoljno za život. Nekolicina njih raspolaže bogatstvom cijele zemlje. Treba da ima dovoljno za sve! Bogataši su obično oni koji svojim zaposlenima plaćaju mizerne plate, uprkos njihovom napornom radu. Ako čelnici plate premalo onda na kraju moraju da plate poreski obveznici. Oni ljudi koji nemaju dovoljno za život uprkos što rade puno radno vrijeme su primorani da idu na socijalnu pomoć.

### Konačno jednakost plata

Inicijativa minimalnih plata je takodje pitanje jednakosti medju polovima. Žene su posebno pogodjene niskim platama, iako one rade dobar posao! Obično ženske profesije su slabo plaćene. Minimalna plata bi bila doprinos jednakosti plata i obezbjedila bi ženama pristojnu platu.

### Zaštita plata

Zakonski minimalna plata od 4000 franaka je posebno dobila na značaju nakon što je prihvaćena inicijativa protiv masovne migracije. Sada je slobodno kretanje lica u opasnosti, ali i bilateralni ugovori su u opasnosti. Mjere za zaštitu plata u Švajcarskoj su jako povezane sa slobodnim kretanjem lica. Ako nestane slobodno kretanje lica onda nema razloga da se produžava slobodno kretanje lica. Bez zaštitnih mjera postoji opasnost da se uslovi rada za sve pogoršaju.

### Uniti siamo forti!

Radnici moraju biti ujedinjeni – potreban nam je jak sindikalni pokret više nego ikada do sad. I poslije 18. maja predstoji jedno značajno glasanje. O tkzv. Ecopop-inicijativi, koja predviđa jači vid kontrole migracije, vjerovatno će se glasati do kraja godine. To bi značilo definitivni kraj bilateralnim ugovorima i slobodnom kretanju lica. Posljedica svega toga je da će prava migranata opet biti skraćena: status boravka postaje nesigurniji i postavljen za kraće vrijeme. I ko nema siguran boravišni status je lako iskorišten i to ojačava poslodavca koji ga iskorištava. To ne možemo da dopustimo jer kod pogoršanja uslova rada će

svi da pate. Zato moramo pokazati solidarnost jedni prema drugima. jedni s drugima solidarnost.

✉ Aurora García

Dakle, svi na ulice 1. maja 2014! Više informacija u vezi 1. maja na web stranici Švajcarskog udruženja sindikata (SGB/USS): [www.sgb.ch/](http://www.sgb.ch/) [www.uss.ch](http://www.uss.ch)



Plata najmanje 4000 franaka za prodavačice je više nego korektna

## Editorial



### Dragi čitaoci i čitateljke

Rezultat glasanja od 9. februara kod nekih vas donio veliku neizvjesnost: Šta se dešava sad? Neki misle vjerovatno to neće donijeti mnogo promjena. Prije svega: za sada se neće promijeniti ništa. Gradjani EU i dalje imaju slobodno kretanje lica. To znači ako si gradjanin neke od Evropskih zemalja, dozvoljeno Vam je spajanje porodice pod istim uslovima kao i do sada, i ukoliko imaš stalni radni ugovor da dobiješ B vizu itd.

Ipak ima nekoliko pitanja koja ostaju otvorena. Kao prvo moramo sebi postaviti pitanje kako će slobodno kretanje lica konkretno proticati dalje kao i to kao će bilateralni odnosi da se održavaju dalje. To sada ne možemo odgovoriti. Jasno je da sve to stoji u opasnosti a još značajnije je to da će prava migranata pasti u opasnost. Tako članovi desničarskih partija (SVP i FDP) sugerišu poslije glasanja da se smanji broj migranata sa trajnim statusnim boravkom a da se poveća broj sa kratkim statusom boravka, dakle radna snaga sa manje prava koja se skoro pa ne može više boriti za bolje uslove rada. Na drugoj strani se postavlja pitanje šta se dešava dalje sa švajcarskim društvom. 9. februar je bio poraz za sve progresivne snage švajcarskog društva. Unia je nakon samokritične analize ustanovila, mi moramo da damo znak! Zajedno sa 60 drugih organizacija smo 1. marta održali miting «za otvorenu i solidarnu Švajcarsku». Oko 10000 ljudi je odgovorilo na naš poziv i moglo se osjetiti da se želi nešto primenjivati! Mi želimo društvo zasnovano na poštovanju i međusobnoj solidarnosti i koje štiti prava svih što osigurava dobre uslove rada. Samo slogom možemo to da riješimo!

Aurora García

Unia sekretarica migracionog odjela i član uredništva

## News

## Rješenje za ZARA-gradilište



U vezi damping plata na ZARA-gradilištu iz Ciriha Bahnhofstrasse moglo je da se nadje rješenje. Inditex-ogranak firme GOA Invest S.A. prihvata odgovornost za propuste svojih izvođačkih firmi i osigurava isplatu plata na oko 100 radnika u visini od 450000 franaka. Posao na gradilištu je ponovo nastavljen. Unia Ciriha je lansirala kantonalnu inicijativu protiv damping plata, kojom vlasti imaju nalog u slučaju sumnje da postoji damping plate posao treba odmah prekinuti, sve dok poslodavac ne dokaže da postoje korektni radni uslovi ili u slučaju potrebe da dokaže da je načinio dodatne isplate. Odgovarajući tekst inicijative podnosi sindikat Unia još ove nedjelje na predisipitvanje.

## Ženeva: Piloti zaraduju 2000 franaka



Početkom marta je sindikat Unia otkrio užasavajući slučaj damping plate koji je publiciran u javnost. Na internacionalnom aerodromu u Ženevi piloti i stjuardese privatne kompanije Sonning SA dobijaju mjesečnu platu od samo 2000 franaka i to za puno radno vrijeme. Sa akcijom zaposleni su uz podršku sindikata Unia protestovali protiv ovako niskih skandaloznih plata. Prijavite svaki slučaj skandaloznih plata kako bi se zajedno izborili protiv toga.

## Unia-migraciona konferencija

10. maja se održava konferencija migranata sindikata Unia koja se održava svake godine i kojoj su prisutni delegati iz svih regiona. Na konferenciju su pozvani i zainteresovani članovi sindikata u svojstvu gostiju. Tematski će se na konferenciji raspravljati o prihvatanju inicijative masovne imigracije. Migranti su jedn od značajnijih grupa i u sindikatu Unia, stoga je veoma važno da se organizuju. Pokretom i organizovanošću se može mnogo toga postići. Prijavi se u neku od aktivnih grupa u tvom regionu i prati društvena događanja.

## Vrednovanje rada u domaćinstvima

## Boravišni status za osobe bez papira

Udruženje «Vrednovanje rada u domaćinstvima – regulisanje statusa bez papira» je 5. marta predalo Saveznoj Vladi peticiju od 21875 potpisa. Objedinjene organizacije u Udruženju 30 članova izmedju ostalog i Unia zahtijevaju radne dozvole za radnice u domaćinstvima bez regulisanog boravišnog statusa i socijalnu zaštitu i pristup sudovima rada bez rizika da će biti protjerani.

Oko 100 osoba je plesalo sa kantama i metlama za čišćenje u Bernu u pravcu Savezne Vlade, gdje



su predali Saveznoj vladi peticiju sa 21875 potpisa za više prava za zaposlene u domaćinstvima koji



Spriječiti ugnjetavanje radnika bez regulisanog statusa

nemaju regulisan boravišni status. Potpisnici medju njima i stari članovi Savezne vlade Ruth Dreifuss, stari predsjednik Saveznog suda Giuseppe Nay, književnik Pedro Lenz i režiser Fernand Melgar su pristalice regulisanja statusa za osobe koje duže vremena borave u Švajcarskoj bez regulisanog boravišnog statusa. Peticijom se traži:

1. Boravišne dozvole za zaposlene bez regulisanog boravka u sektoru pružanja usluga u privatnim domaćinstvima.
2. garancija za socijalnu zaštitu za radnike u domaćinstvima koja nemaju regulisan boravišni status bez rizika da će biti protjerani
3. Pristup sudovima rada

«Regulisanje statusa lica bez papira se nameće samo po sebi a poseb-

no poslije glasanja od 9. februara» prokomentarisala je predsjednica Elisabeth Joris kod predaje peticije saveznom kancelaru. Imajući u vidu predstojeće pooštavanje zakona što se tiče migracije ona je upozorila da bi cijeli problem mogao da padne na leđa osoba bez papira: «Kod istog potraživanja na tržištu rada osobe bez papira su u gorem položaju i imaju manju šansu za posao. I sve više će biti otežano da se dozvole za rad dobiju za lica bez papira.» Uostalom to bi važno i za sada o mnogo raspravljanoj temi spajanja porodice: «Iskustva sa sezonskim statusom su pokazala da neće biti smanjen broj djece zaposlenih radnika koji će doći u Švajcarsku. Oni će kao lica bez papira imati mnogo teži život.»

© Aurora García

Fotografije: Salvatore Pittà

## Portret

## Diskriminacija u traženju mjesta za dalje školovanje

**Shqipe Mahmutaj se obrazuje za trgovca. Strankinja sa švajcarskim državljanstvom je našla dobro mjesto za izučavanje zanata. Uprkos njenom porijeklu. Ali put za pronalazanje radnog mjesta/izučavanje zanata nije bio jednostavan. Diskriminacijom su pogodjeni i djeca migranata.**

Shqipe Mahmutaj kaže «recimo da se zovem, Silvia Müller onda bi sigurno do sad pronašla mjesto na izučavanju srednje ekonomske škole.» Preko 130 molbi za obrazovanje u srednjoj ekonomskoj školi je napisala danas 19-godišnja djevojka, i to bez uspjeha. «dva, tri puta je pozvana na razgovor. Na kraju ništa od toga» Pri tome je Shqipe bila dobra učenica njene ocjene u sekundarnoj školi su bile izmedju 4-5 i 5-6. Za mladu Švajcarku čiji su korijeni na Kosovu je jasno: «Problem je moje ime. Doduše nikad nisam doživjela otvoreno direktno odbacivanje ili diskriminaciju, u podsvijesti ime igra veliku ulogu u traženju mjesta na zanat»

## Uprkos dobrim ocjenama teško naći mjesto na zanatu

Nekoliko studija potvrđuju ovu činjenicu: Prilikom istog školskog uspjeha šanse mladih stranaca su manje za četiri puta u odnosu na mlade Švajcarce. Nauka kaže da to nije zbog školskih deficita. Ovdje veliku ulogu igra što većina imaju predrasude posebno prema mladima sa područja Balkana i bivše Jugoslavije.

## Mjesto stanovanja kao barijera

Diskriminacija često počinje sa malim stvarima, kaže Marianne Helfer iz nadležnog centra za integraciju grada Berna: «Nekoliko puta sam čula, da aplikacije sa određenim poštanskim brojem (prepoznata se mjesto odakle stižu) imaju manje šanse.» U Bernu se to odnosi na zapadnu četvrt Bümpliz i Bethlehem koje su tradicionalno naseljene radničkom klasom. Tu četvrt karakteriše i velika izgradnja i naselja sa starim zgradama sa velikim brojem stranaca.

## Savjeti i porška su važni

Takodje i Mahmutaj živi u Bernu u uvoju zapadnoj četvrti, zajedno sa svojom sestrom bliznakinjom i majkom. Djevojke su ovdje rođene, majka je stigla već davno sa svojim ocem i cijela porodica je u medjuvremenu dobila i švajcarsko državljanstvo. Porodica Shqipe Mahmutaj je svakog trenutka davala podršku, i u vremenu «očaja kada je svake nedjelje stizala odbijenica na molbu za mjesto na zanatu.» Jednu dobru godinu su ona i njena majka bile stalni gosti u centru za izbor zanimanja za mlade u Bernu. «Svake srijede i svaki petak poslije podne sam tamo mijenjala i ispravljala moje aplikacije i dobijala savjete.»

## Fleksibilnost se isplatila

Sa promjenom i produženjem desete godine školovanja zaključila je Mahmutaj: «potreban mi je plan B.» Ona je započela i da aplicira za zanimanje u maloprodaji. Sa uspjehom. U pošti gdje su je odbili kad je aplicirala za mjesto ekonomske škole, odmah su je prihvatili u maloprodaji. U



I mjesto odakle se aplicira utiče na ishod apliciranja

medjuvremenu ona je na školovanju u prvoj godini kod Poštanske filijale u Bernskoj periferiji Muri. Mahmutaj «drago mi je da sam ovdje. Posao je pun izazova raznolik i zanimljiv. I kolege i kolegice su veoma ljubazni. Moj predstavljajući je takodje stranac i rasizmu i diskriminaciji nema mjesta.»

Po završetku zanata Mahmutaj će prihvatiti ponudu u pošti sa boravkom u Zapadnoj Švajcarskoj. Šta će dalje još uvijek ne zna: Stručna matura i karijera kod pošte – ili policajka? U svakom slučaju «želim da vidim i nešto drugo osim prodaje».

## Čovjek bez imena

Drugim mladim ljudima koji imaju migrantske korijene Mahmutaj preporučuje da ne stavljaju sve na jednu kartu: «Potrebno je postaviti dva tri cilja.» Ona smatra da je anonimni proces apliciranja, koji su u Zapadnoj Švajcarskoj i u Cirihi dobro testirani. «Svi trebaju da dobiju šansu. Čovjek je čovjek i ime ne čini čovjeka.»

© Matthias Preisser, preuzeto iz work Zanat posebno izdanje

Fotografija: Yoshiko Kusano

Trudnice treba zaštititi

# Zaposlene trudnice: ovo morate znati



Trudnice: Nikako sebi dopustiti da vas poslodavac nagovori da date otkaz

**Vi očekujete dijete? Ako ste trudni postavlja se niz pitanja-zdravstvenih, ličnih ali i onih vezanih za posao. U nastavku smo se bavili nekim od tih pitanja. Šta u svakom slučaju mora da znate: Za Vas važe posebna pravila. Ovo uključuje posebno zaštita od otkaza.**

## Kad se informisati?

Vi ste u stalnom radnom odnosu? Onda niste obavezni da informišete svoga šefa odn. šeficu. Imate pravo da prećutate da ste trudni i ako je u razgovoru bilo riječi o tome. Ipak ima smisla da informišete svoga šefa zbog toga što firma, čim sazna da ste u drugom stanju je obavezna da zaštiti Vaše zdravlje. Tako i tako Vi imate specijalnu zaštitu od otkaza za vrijeme dok ste u drugom stanju: Zaštita važi tokom cijele trudnoće i 16 nedjelja posle porođaja. Jedino dok ste na probnom radu firma može da Vas otpusti.

## Smanjenje radnog vremena

Za vrijeme trudnoće možete smanjiti obim zaposlenja, ali pri tome se smanjuje i Vaša nadoknada za vrijeme trudničkog bolovanja. Finansijski smanjenje obima zaposlenosti tokom trudnoće se ne isplati. Ako Vam je dosadašnji posao težak onda potražite neki laganiji posao. Ako pri kraju trudnoće imate poteškoća onda potražite od svog doktora da Vas pošalje na bolovanje.

## Zdravlje

Ako ste u drugom stanju firma Vas može zaposliti samo ako se Vi slaže-

te. To znači da Vi možete da odbijete posao koji Vas fizički previše opterećuje. Postoji lista poslova kojih Vaša firma mora osloboditi za vrijeme trudnoće. Tako na primjer ne smijete da nosite veliki teret i da budete izloženi velikoj buci. Više informacija: <http://goo.gl/KHEgMs>

## Radno vrijeme

Ako Vi želite možete da obavljate posao naveče i noću (između 20 i 6 sati). Ali Vaš šef ne smije da Vas na to prisiljava. Ako niste zadovoljni da radite po noći onda Vam je firma dužna da Vam omogući isti posao preko dana. Osam nedjelja prije porođaja rad naveče i noću je u potpunosti zabranjen.

## Zamjena za posao

Za teške psolove, koje ne možete ili ne smijete obavljati, dužna Vam je Vaša firma naći drugi posao koji ima istu vrijednost: Opterećenje što se tiče psihičkog i stručnog opterećenja

posao mora biti isti kao prethodni. Ako to nije moguće onda Vam firma mora omogućiti slobodno zu nadoknadu od 80% Vaše plate.

## Poslije porođaja

Prvih osam nedjelja nakon porođaja ne smijete uopšte raditi. Zakonski imate pravo na najmanje 14 nedjelja trudničkog odsustva. Medjutim postoje firme koje žele «novopečene majke» da vide na poslu već poslije osam nedjelja. Ali ne dopustite da Vas šef «prijedje» i stavi pod pritisak, jer čim počnete raditi prestaje Vaše pravo na nadoknadu. Poslije ne možete da mijenjate ukoliko zapazite da Vam je posao težak.

## Budite oprezne

Isplata nadoknade za materinsko odsustvo je strogo uslovljena radjanjem djeteta. Jedna majka ima neosporno pravo na 14 sedmica plaćenog odsustva poslije porođaja. Ako poslodavac pošalje zdravu trudnicu ranije na porodiljsko odsustvo, dužan je da joj i dalje isplaćuje normalnu platu. Ovo zbog toga, jer trudnica stavlja na raspolaganje svoj rad a firma joj ne omogućava da radi.

© Sina Bühler, work 20.2.2014



## Unia brošura na temu trudnoća

Dosadašnju brošuru za trudnice i majke možete naći na linku: <http://goo.gl/qINAFs> (na njemački, Francuski, Italijanski i (Srpski/Bosanski/Hrvatski). U narednom vremenu će biti prerađena i nova brošura na raspolaganju. Razlog: Novi zakonski član o plaćenom vremenu dojenja.

## Dojenje u toku radnog vremena Želim da dojim dijete. Da li to mogu u firmi?

Da, u firmi je dozvoljeno dojenje bebe. Zahtijevajte jednu mirnu prostoriju. Vrijeme dojenja se računa 100% kao radno vrijeme. Ako zbog dojenja napuštate firmu, ovo vrijeme se računa kao 50% radnog vremena. Ovo vrijeme se ne mora odraditi (ArG čl. 35a odjeljak 2, ArGV1 čl. 60 odjeljak 2).

## intervju



Katja Signer Hofer

## Minimalna plata štiti sve nas

**Da li je Švajcarskoj potrebna zakonski minimalna plata? O tome će se glasati 18. maja. Skeptici narodne inicijative Švajcarskog udruženja sindikata (SGB) strahuju posebno od gubitka radnih mjesta. Katja Signer Hofer, medijski portparol sindikata Unia, priznaje da jedan dio nesigurnosti i sumnje vlada.**

### Zašto je Švajcarskoj potrebna minimalna zarada?

Švajcarska je bogata zemlja, i uprkos tome preko 330000 osoba zaradjuje manje od 4000 franaka platu a da radi puno radno vrijeme. Dok na drugoj strani nekolicina besramno naplaćuje veliki iznos novca većina ne može da spoji kraj sa krajem. Jedan neočekivani račun od zubara može da finansijsko stanje izbaci iz ravnoteže.

Svi, koji rade puno radno vrijeme bi trebalo da mogu da žive od svoje plate. Mi želimo sa našom inicijativom upravo to. Minimalna plata ne samo da obezbjeđuje pravične zarade, minimalna plata onemogućuje onim poslodavcima koji zapošljavaju jeftinu radnu snagu da pritiskaju plate uopšte. Tako minimalna plata zaštićuje plate svih nas.

### Ko su ljudi koji primaju minimalne plate?

Mnogi imaju završen zanat dalje su se školovali i raspolažu dugogodišnjim iskustvom uprkos tome ne mogu da dostojanstveno žive od svoje plate. Nije tačno da samo mladi i neiskusni zaraduju malu platu: Tri od četiri radnika koja su suočena sa ovim problemom su radnici stariji od 25 godina, jedna trećina je završila zanat. Nadprosječno pogodjene ovim problemom su žene. Minimalna plata bi bila jedan korak u jednakosti zarada!

### Neće li inicijativa uticati na gubitak radnih mjesta, jer mnoge firme ne mogu platiti veće plate?

To je uvijek ista taktika zastrašivanja. Isto prije deset godina kad su sindikati širili kampanju «nema plate ispod 3000 franaka» poslodavci su upozoravali i najavlivali otpuštanje radnika. Ništa se nije desilo. U gostiteljstvu su plate povećane za skoro 1000 franaka i bez gubitka radnih mjesta.

### Ali postoje i druge branše koje su pogodjene...?

Niske plate su prije svega u prodaji na malo u branši čišćenja i kod frizerki ali i u industriji. I tamo bi minimalna plata bila neophodna: U branši šišćenja bi cijene skočile za nekoliko procenata. U maloprodajnom sektoru mnoge lanci prodavnica su vlasništvo veoma bogatih porodica. Tu postoji više nego dovoljno novca, da svi imaju pristojnu platu.

### Ali zemlje sa minimalnim platama su u lošijem položaju? Uporedimo Francusku i Švedsku...

Takodje «nesumnjivo» postoje Organizacije kao što je OECD ili internacionalne organizacije rada su pristalice minimalnih plata jer znaju da se na taj način mogu spriječiti niske plate i zaustaviti damping plata. I u Francuskoj je minimalna plata smanjila broj onih sa veoma niskim platama. Tamo je problem da poslodavci za zaposlene koji primaju «SMIC» manje plaćaju nego socijalno. Zato su mnoge plate koje su malo iznad toga bile spuštene na nivo naše inicijative. Naša inicijativa ne predviđa tako nešto besmisleno. U Švedskoj je preko 90% svih zaposlenih zaštićeno Opštim kolektivnim ugovorima. Ovdje je samo oko polovina, pri čemu svi nemaju minimalne plate regulisane zakonom. Zato je potreban 18. maj i DA za inicijativu minimalnih plata.

intervju

# Migranti su privredna potreba

Šta treba da se uradi da inicijativa u Švajcarskoj kao što je inicijativa SVP o masovnoj migraciji ne bude prihvaćena?



Sabrina Ruppen, Švajcarsko-Italijanska duplo državljanstvo, član studentske organizacije VSS

Stranke i političke partije nisu baš iskrene u svojoj polemici i borbi protiv problematike SVP ponekad se desi da ih i podstiču doduše tiho i prečutno ali da su za njih to je tako. Tako i nije čudo da je inicijativa protiv stranaca usvojena. Iskren i hrabriji nastup lijevih jedini put da se stane u kraj ksenofobičnom ponašanju desnih.



Carmen Ramirez Boscan, Kolumbien, Novinarica za ženska prava i aktivan član za prava i aktivnosti žena za indijski narod

Odlučan, i pošten nastup pred drugima je nužno za ovakvu inicijativu. Sa samo pola srca i deklarativno natsupati nije dovoljno u borbi protiv ksenofobije. Migranti su već odavno igračka poslodavaca i politike. Ne želim oportunitizam već pragmatizam u vezi sa pitanjima vezanim za strance.



Cécilia Ngafor, Kamerun, studentkinja

Na nas migrante se uvijek gleda sa nepovjerenjem i posmatraju nas kao «loše momke» koji varaju i čine nedjela. mi moramo pokazati društvu da ovakav imidž već odavno više ne štima. Početak bi bio da stigmata stranaca u švajcarskom društvu peu à peu svede na minimum. Nama su potrebni «dobri, profitabilni stranci koji žele da rade».

Ptije svega potrebna je dobra komunikacija. Jedni drugima moraju pričati i pitanja migranata objektivno diskutovati. Glavni problem je polemisanje politike o strancima za vrijeme glasanja. Prevažići strah od kontakata i objasniti drugima svoj moto.



Kasim Boran, predsjednik «Konfederacije Turskih migranata u Švajcarskih», IGIF

U glasanju pobjeduju privredni interesi a posebno ako se radi o strancima, dodatno se javljaju i emocije koje kod stanovništva igraju posebnu ulogu. Moj moto je da se prava ostvaruju i da se usklade mobilisanje i emocije. Samo kod pravih argumenata se dobija glasanje.



Arne Baurecker, Moler, EU-državljanin iz Austrije

Ja mislim da svako treba imati svoje mišljenje. To je legitimno ali mislim da se u društvu stvara moto «loša vijest je dobra vijest» Bolji pozitivniji izvještaj je poželjan i Moguće rješenje je da se u medijima ne pravi izazov prije glasanja šta je zapravo do sada uvijek bio slučaj.



Eset Jasari, Mazedonien, zaposlen u Saveznom zavodu za statistiku

© Gülay Kahraman / Fotografije: Ferhan Aktekin

# Vi pitate – mi odgovaramo



## Kazneni dani: Mogu li da se borim protiv toga?

Sa mojim šefom sam imao međuljudskih nesuglasica. Stalno me kritikovao zbog sitnih grešaka i poslije nekoliko bezuspješnih razgovora dobio sam otkaz. Od kase za nezaposlena lica sam dobio rješenje i 32 dana kazne, pošto sam navodno prouzrokovao otkaz. U rješenju je pomnuta i jedna pismena opomena. Ali ta opomena je stara godinu dana i odnosi se na sasvim nešto drugo. Razlog je što sam nekoliko puta kasnio na posao. Ima li osnova za podnošenje žalbe?

Teško je na osnovu ovih informacija iznijeti opštu izjavu. U zakonu je jasno definisano da poslodavac mora sve svoje prigovore da dokaže, kako bi kazneni dani bili znanoski opravdani. U Vašem slučaju pošto je opomena stara već godinu dana, teško da se može povezati sa otkazom. Ako poslije toga niste ponovo dobijali opomenu i ako nemate dokaza za prigovore da ste pravili greške, podnošenje tužbe može imati smisla. Ako Vas Vaš poslodavac nije poslije opominjao i ako niste pravili greške odn. ako poslodavac nema zato dokaze onda Vam se preporučuje da se žalite na rješenje o kaznenim danima. Kasa za nezaposlena lica može da smanji broj kaznenih dana ili potpuno da ih izbrise.

Michael Schweitzer, work, 20.2.2014

## Dodatak na penziju: Imam li pravo na dodatak na moju starosnu penziju?

Ja sam Tamilac i živim od 2005. godine u Švajcarskoj. Od decembra prošle godine primam starosnu penziju. Pošto sam doprinose uplaćivao samo osam godina moja starosna penzija je veoma mala. Doduše dobijam još jednu malu penziju iz penziona kase. Obe rente zajedno iznose 1250 franaka mjesečno. To mi nije dovoljno za život. Ja sam čuo da u Švajcarskoj postoji dodatak ako prihodi ne pokrivaju egzistencijalni minimum. Imama li pravo na to?

Nažalost ne. Pravo na dodatak je povezano sa raznim preduslovima. Pravo na dodatak imaju samo osobe koje imaju starosnu ili invalidsku penziju. Doduše taj preduslov Vi ispunjavate. Drugi preduslov za ostvarivanje prava na dodatak je da osoba koja prima penziju ima stalno mjesto boravka u Švajcarskoj i da je državljanin Švajcarske ili neke od zemalja Evropske Unije ili EFTA-zemalja (Island, Lihtenštajn ili Norveška). Preostali stranci koji žive u Švajcarskoj imaju pravo na dodatak samo ako su neprekidno imali stalno mjesto boravka najmanje deset godina. Ovaj period od deset godina stalnog boravka nije kod Vas ispunjen. Obzirom da sporazum o socijalnim osiguranjima između Švajcarske i Šri Lanke ne postoji Vi ne ostvarujete pravo na dodatak. Morate se prijaviti u opštinu u kojoj stanujete kako bi se ispitalo da li imate pravo na socijalnu pomoć. Zavisno od kantona postoji mogućnost da dobijete dodatak socijalne pomoći na vašu starosnu penziju.

Peter Schmid, work, 23.1.2014

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. Garcia, D. Filipovic, E. Sariassan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout C. Lonati, Unia | Druck Ringier Print, Adligenswil | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinika.filipovic@unia.ch



Die Gewerkschaft. Le Syndicat. Il Sindacato.